

**„Nie ścierpię już niedoli,
Ani niewolnej nędzy,—
Sam sięgnę lepszej doli
I łeb przygniote jędzy!”**

WYSPIAŃSKI.

Tylko własnymi siłami
zwalczymy przeciwności, ocalimy Polskę
Oba fronty nasze
zewewnętrzny i wewnętrzny
uczynimy nie do zdobycia

KUPUJĄC

Pożyczkę Obrony i Odrodzenia Polski.

jako: 1) czynność wartownicza— strzeżenie magazynów, składów wojskowych, urządzeń użyteczności publicznej, oraz dróg, kolei, urządzeń i środków komunikacyjnych; 2) występowanie z bronią w ręku, jako pomoc czynna cywilnych organów państwowych, w tych wypadkach, w których wedle ustawy w warunkach normalnych powoływane są siły wojskowe; 3) kontrola i dozór nad prawidłowym i równomiernym rozdziałem środków pierwszej potrzeby, jako to żywności, opału i t. p. między mieszkańców kraju.

Straż Obywatelska wykonuje w zakresie swoich zadań polecenia państwowych władz administracyjnych, w harmonijnym współdziałaniu z władzami policyjnymi.

Teren działalności. Terenem działalności Straży są ziemie b. Królestwa Polskiego. Siedzibą komendantury głównej jest st. m. Warszawa.

Organizacja Straży. Straż Obywatelska jest organizowana i wyszkolona na modłę wojskową i podlega Komendantowi Głównemu Straży.

Organizacja S. O. jest przystosowana do administracyjnego podziału Państwa; stosownie do tego Straż Ob. dzieli się na: a) Komendy wojewódzkie, obejmujące ziemie danego województwa, b) Komendy powiatowe, odpowiadające terytorjalnie powiatom, c) Komisarjaty, obejmujące większe miasta w powiatach lub dzielnice w dużych miastach, d) Posterunki stałe w gminach.

W miastach, stanowiących samodzielną jednostkę administracyjną, S. O. organizowana jest na zasadach komendy powiatowej lub wojewódzkiej.

Na czele Straży Obywatelskiej stoi główny komendant straży, powołany i mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Do zadań głównego komendanta należą czynności wykonawcze w zakresie organizacji, zarządu, uzbrojenia oraz uzupełnień i wyszkolenia straży. Obok Komendanta głównego są 4 jego zastępcy, z tych jeden w dziedzinie wyszkolenia technicznego, mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych na przedstawienie komendanta głównego S. O.

Komendantowi głównemu podlegają bezpośrednio komendanci wojewódzcy, mianowani przez wojewodów na przedstawienie komendanta głównego.

Komendant St. Obyw. st. m. Warszawy ma prawo komendanta wojewódzkiego i mianowany jest przez Ministra Spraw Wewnętrznych na przedstawienie komendanta głównego.

Komendanci wojewódzcy są zwierzchnią władzą S. O. w województwie i w zakresie ich działalności wchodzi wszystkie sprawy, związane z organizacją, administracją, uzupełnieniem i wyszkoleniem S. O. w województwie.

Na czele S. O. w powiecie stoi komendant powiatowy S. O. Na czele komisarjatu — komisarz S. O.

O rozmieszczeniu komisarjatów w granicach powiatu, oraz posterunków i komisarjatów w miastach i gminach, decyduje komendant powiatowy S. O. w porozumieniu z miejscowym komendantem policji i przedstawicielem samorządu.

Komendantów powiatowych i komisarzy S. O. powołuje miejscowy komendant wojewódzki w porozumieniu z przedstawicielem samorządu, mianuje zaś starosta.

Niższych funkcjonariuszów S. O. mianuje miejscowy komendant powiatowy, względnie komisarz.

Liczbę członków S. O. określa komendant główny S. O. po zasięgnięciu w tej mierze opinii miejscowych władz samorządowych i policyjnych.

Straż Obywatelska jest w zasadzie uzbrojona. Warunki użycia broni ujęte są w oddzielnym regulaminie.

Członkowie Straży Obywatelskiej. Straż Obywatelska formuje się drogą dobrowolnego zaciągnięcia się ochotników.

Warunkiem do przyjęcia w poczet członków straży jest: 1) Obywatelstwo polskie; 2) Nieskazitelną przeszłość; 3) Wiek od lat 16 do 60; 4) Zdrowa budowa ciała; 5) Znajomość języka polskiego w słowie i piśmie i umiejętność liczenia.

O możliwości przyjęcia kandydatów orzekają komisja kwalifikacyjna, składająca się z przedstawicieli S. O. i miejscowego samorządu. Tryb i skład ściślejszy komisji określi instrukcja komendanta głównego.

Kandydat na członka winien złożyć podanie, zaświadczone podpisem 3 (trzech) wprowadzających go i odpowiedzialnych za to członków straży.

Nowowstępujący członek podpisuje deklarację, potwierdzoną uroczystym oświadczeniem, iż przyjęte na siebie obowiązki spełniać będzie gorliwie, rozkazy przełożonych wykonywać sumiennie i we wszystkich czynnościach swych zachowywać godność i powagę, niosąc wysoko sztandar Straży. Poczem otrzymuje legitymację, zaopatrzoną w numer porządkowy, odpowiadający numerowi na opasce. Wszyscy funkcjonariusze S. O. podczas pełnienia obowiązków zaopatrzeni są w odznaki — opaskę na lewej ręce — koloru czerwono-białego z orzełkiem białym po środku.

Szczegółowy opis odznak i warunków ich używania mieści się w regulaminie odznak.

Członkowie S. O. pełnią swe obowiązki honorowo.

Odpowiedzialność dyscyplinarna. Za wykroczenia dyscyplinarne stosowane będą do członków S. O. następujące kary: 1) napomnienie, 2) nagana, 3) nagana z ogłoszeniem w rozkazie dziennym, 4) wykreślenie z listy członków.

Skargi na członków Straży rozpoznawane będą osobne urzędy dyscyplinarne przy komisarjacie, lub komendanturze powiatowej Straży

Obywatelskiej, której decyzje ulegają zatwierdzeniu przez komendantów powiatowych lub komisarzy. Od decyzji tych ostatnich w wypadkach wymierzenia kar dyscyplinarnych wymienionych powyżej w punktach 3) i 4) w ciągu tygodnia przysługuje odwołanie się do komendantów wojewódzkich, względnie powiatowych, których decyzje są ostateczne.

29 lipca 1920 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
w/z. podp. (—) J. Dunikowski.

Regulamin odznak S. O.

1) Opaska srebrzysta, — amarantowa z kokardą większą pośrodku orzełek biały — Komendant Główny.

2) Opaska srebrzysta, — amarantowa z kokardą małą i małym orzełkiem białym — Komendanci Wojewódzcy oraz Komendant m. st. Warszawy.

3) Opaska czerwono-biała — czerwono-biała czerwona (5) z kokardą małą i małym orzełkiem — komendanci powiatowi, komisarze w większych miastach, oraz urzędnicy do szczególnych poleceń Komendantów (na opasce litera S. O.)

4) Opaska czerwono-biała — czerwono-biała adjutanci, starsi przodownicy.

5) Opaska czerwono-biała — czerwona przodownicy, funkcjonariusze kancelaryjni (litera K.)

6) Opaska biała-czerwona bez kokardy i orzełka z numerem porządkowym — posterunkowi.

Pozatem w miarę możliwości — czapka granatowa z orzełkiem białym — dla szarż wojskowych, począwszy od komendantów wojewódzkich — emaljowanym.

Minister Spraw Wewnętrznych

23 Lipca 1920 r.

(—) J. Dunikowski.

Celem ułatwienia zaciągu do straży w stolicy otwarte będą od jutra biura zaciągowe w mieście w miejscach następujących: Plac Warecki 2, Wielka 35, Ciepła 13, Nowomiodowa 2, Praga — Targowa 32. Warunki przyjęcia: przynależność do narodowości polskiej, nieskazitelną przeszłość, umiejętność pisania, wiek od lat 17 do 60, z tem wszelako że kandydaci w wieku od lat 17 do 36 wykażą, że zgłaszali się jako ochotnicy do armji i z jakiego powodu nie byli przyjęci na ochotników.

W komisjach kwalifikacyjnych zasiadać będą przedstawiciele samorządu.

Członek przyjęty składa uroczyste przyrzeczenie, że poddawać się będzie regulaminowi straży.

Biuro komendy głównej mieści się w uniwersytecie, lewe skrzydło, za biblioteką.